

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/33/2018
Identifikačné číslo spisu: 8116212458
Dátum vydania rozhodnutia: 18. decembra 2018
Meno a priezvisko: JUDr. Janka Cisárová
Funkcia:
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8116212458.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloletého E., narodeného X. E. XXXX, bývajúceho v E., zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov, so sídlom v Prešove, Slovenská 87, dieťa rodičov: matky D. bývajúcej v E., zastúpenej Mgr. Janou Rojčekovou, advokátkou so sídlom v Prešove, Levočská 4, a otca E., bývajúceho v A., zastúpeného Mgr. Petrom Troščákom, advokátom so sídlom v Prešove, Hlavná 50, o určenie dlžného výživného, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 27 P 300/2016, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 24. októbra 2017 sp. zn. 3 CoP 16/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 27. marca 2017 sp. zn. 27 P 300/2016 I. zveril maloletého E., narodeného X. E. XXXX do osobnej starostlivosti matky, ktorá ho bude zastupovať, II. uložil otcovi povinnosť prispievať na jeho výživu sumou 120,- € mesačne, počnúc 1. októbrom 2015, a to vždy do 15. dňa v mesiaci vopred, k rukám matky, opakovane do budúca, III. dlžné výživné za obdobie od 1. októbra 2015 do 31. marca 2017 vo výške 1 860,- € umožnil otcovi splácať v splátkach po 60,- € mesačne spolu s bežným výživným pod následkom straty výhody splátok, až do úplného zaplatenia dlhu, IV. v prevyšujúcej časti návrh matky zamietol, V. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. 2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie otca rozsudkom z 24. októbra 2017 sp. zn. 3 CoP 16/2017 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil s výnimkou výroku, ktorým bol návrh matky v prevyšujúcej časti zamietnutý. 3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal otec dovolanie. Namietal, že v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 420 písm. f/ C.s.p., majúc za to, že napadnutý rozsudok je neodôvodnený, nepreskúmateľný, zjavne svojvoľný a arbitrárny, nakoľko odvolací súd sa riadne nevysporiadal so všetkými jeho odvolacími námietkami. Konkrétne poukazoval na to, že mu nebolo zrejmé, prečo súd prvej inštancie rozhodol o zverení maloletého E. do osobnej starostlivosti matky, keď otázka zverenia nebola predmetom konania, pričom matka sa ho v konaní nedomáhala a súd prvej inštancie nevydal uznesenie, ktorým začal konanie bez návrhu v časti zverenia. Odvolací súd sa však touto jeho námietkou vôbec nezaoberal a žiadnym spôsobom na ňu nereagoval. Keďže toho istého pochybenia sa dopustil aj súd prvej inštancie, nie je zo žiadneho rozhodnutia zistiteľné, na základe čoho došlo k zvereniu maloletého E. do osobnej starostlivosti matky v konaní o dlžnom

výživnom. Zdôrazňoval, že jeho podstatnou odvolacou námietkou bolo aj to, že v odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie absentuje uvedenie akéhokoľvek dôvodu hodného osobitného zreteľa pre spätné priznanie výživného. Mal za to, že ani odvolací súd žiaden takýto dôvod hodný osobitného zreteľa neuviedol. Na základe uvedeného žiadal rozsudok oboch nižších súdov zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých je mimosporovým konaním, na ktoré sa s účinnosťou od 1. júla 2016 vzťahuje zákon č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej tiež „C.m.p.“). Keďže C.m.p. okrem § 77 (v zmysle ktorého dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu) neobsahuje ďalšiu osobitnú úpravu dovolacieho konania použiteľnú vo veciach úpravy výkonu rodičovských práv a povinností, so zreteľom na § 2 ods. 1 C.m.p. bolo potrebné na dovolacie konanie v posudzovanej veci subsidiárne aplikovať ustanovenia C.s.p. (najmä jeho §§ 419 až 457).

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) účastník konania, v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 C.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.) skúmal, či je dovolanie procesne prípustné.

6. Podľa § 419 C.s.p. proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

7. Podľa § 420 písm. f/ C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Pod porušením práva na spravodlivý súdny proces z hľadiska § 420 písm. f/ C.s.p. treba rozumieť taký procesný postup súdu, ktorým súd zasiahol do ústavou, resp. Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd garantovaných práv dovolateľa, v dôsledku čoho bolo dovolateľovi znemožnené domáhať sa práva na súdnu ochranu prostriedkami, ktoré mu zákon priznáva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

9. V danom prípade otec vidí vadu tejto povahy v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, tvrdiac, že odvolací súd v ňom nereaguje na jeho podstatné odvolacie námietky.

10. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné atribúty spravodlivého súdneho procesu, ktorá skutočnosť jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Z judikatúry tohto súdu vyplýva, že na taký argument strany sporu, ktorý je pre rozhodnutie podstatný a rozhodujúci, sa vždy vyžaduje špecifická odpoveď (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

11. Podľa konštantnej judikatúry Ústavného súdu SR (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04) „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany; t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu“.

12. Vychádzajúc z vyššie uvedenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a Ústavného súdu SR najvyšší súd skúmal, či dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu dáva odpoveď na všetky podstatné argumenty uvedené otcom v odvolaní.

13. V súvislosti s námietkou otca, že mu nebolo zrejmé, na základe čoho súd prvej inštancie rozhodol okrem dlžného výživného aj o zverení maloletého dieťaťa do starostlivosti matky, dovolací súd poukazuje na to, že súd prvej inštancie citoval vo svojom rozsudku znenie § 36 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine, v zmysle ktorého ak rodičia maloletého spolu nežijú a nedohodnú sa na úprave rodičovských práv a povinností, súd môže aj bez návrhu upraviť ich výkon, najmä určiť, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Hoci súd prvej inštancie vo svojom rozsudku skutočne nič viac k tejto otázke neuviedol, v okolnostiach danej veci, keď v konaní nebolo pochyb o tom, že rodičia maloletého už spolu nežijú a zároveň bol podaný návrh na určenie dlžného výživného, je celkom zjavné, že súd prvej inštancie postupoval v zmysle citovaného ustanovenia a spolu s výživným ex offio rozhodol aj o zverení maloletého dieťaťa do starostlivosti jedného z rodičov. V situácii, keď otec nesprávnosť tohto výroku v odvolaní vôbec nenamietal (nijako totiž nebrojil proti zvereniu maloletého dieťaťa do starostlivosti matky), sa predmetná odvolacia námietka otca javí len ako účelová. Za tohto stavu nemožno odvolaciemu súdu vytýkať, že ju vyhodnotil ako nepodstatnú a vo svojom rozsudku na ňu

nereagoval. 14. Pokiaľ otec v dovolaní tvrdil, že i napriek jeho námietke odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku neuviedol žiaden dôvod hodný osobitného zreteľa pre spätné priznanie výživného, dovolací súd sa s týmto jeho názorom nestotožňuje. Odvolací súd predsa v bode 23. svojho rozsudku po uvedení skutočností, ktoré je potrebné vo všeobecnosti skúmať pri určovaní výživného za minulé obdobie, poukázal aj na konkrétne okolnosti, ktoré podľa jeho názoru (správnosťou tohto názoru sa najvyšší súd v dovolacom konaní nemohol zaoberať) odôvodňovali spätné priznanie výživného za obdobie deviatich mesiacov. V tejto spojitosti spomenul, že matka bola v čase pred podaním návrhu na rodičovskej dovolenke, pričom otec výživné počas tohto obdobia neplatil, takže matka musela maloleté dieťa finančne zabezpečiť iba z rodičovského príspevku a s pomocou svojich rodičov. Len samotná skutočnosť, že otec sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia (k tomu porovnaj mutatis mutandis I. ÚS 188/06). 15. Vychádzajúc z vyššie uvedeného možno konštatovať, že otec v súvislosti s odôvodnením rozsudku odvolacieho súdu neopodstatnene namietal existenciu vady podľa § 420 písm. f/ C.s.p. Najvyšší súd preto jeho dovolanie ako neprípustné odmietol (§ 447 písm. c/ C.s.p.).16. O náhrade trov dovolacieho konania najvyšší súd rozhodol podľa § 52 C.m.p.17. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.